

SPIŠSKÝ PATRIOT

NOVINY PRE NOVOVEŠŤANOV TELOM AJ DUŠOU

I marec 2013

Roky nepoužívanú cestu pod Tarčou chcú sprejazdniť ...

čítajte na strane 2

Iveta Kubíková – úspešná podnikateľka uzdravuje telo i ducha ...

čítajte na strane 3

Najkrajšie budovy mesta – Banická škola...

čítajte na strane 5

Jaroslav Javorský: „Karate nie je bitka, je to umenie...“

čítajte na strane 8

Ako sa dá kúzliť s číslami nezamestnanosti

Ak vám niekto vedome nehorí pravdu, asi si vás neváži. Taký človek nie je priateľom a nemal by byť ani človekom, ktorý by zaslúžil, aby sme ho volili. Ved' hovoriť pravdu nie je až také ťažké. Alebo je? V záplave informácií, ktoré sa na nás hrnú z novín, či éteru, nie je jednoduché rozpoznať pravdu od lži, či polopravdy, nie je vôbec jedno-

duché. My sme sa vybrali po stopách jednej pozitívnej informácie, ktorú pred nedávnom dostali všetci Novovešťania. A zistili sme, že niekto sa chválil cudzím perím a po A zabudol povedať aj B.

Kto by sa nepotešil, keď si v poslednom Informátore prečítal, ako pani riaditeľka Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, a zároveň aj mestská poslan-

kyňa, Janka Brziaková hrdo oznámila, že v minulom roku v meste pribudlo 700 nových pracovných miest. O stranu neskôr, dokonca primátor mesta tvrdil, že tých 700 miest vytvorili. V nejednom Novovešťanovi sa hrdošou vypla hrud'. Kým takmer celý svet trápi kríza avšade ľudia o prácu prichádzajú, v Spišskej Novej Vsi ju po stovkách nachádzajú. Rady na Úra-

de práce ale dávali tušiť, že tu niečo nehráje.

Hra s číslami - to majú niektorí politici veľmi radi. Aj tí naši, ktorí sa tak pekne pochválili novými pracovnými miestami. Ak by hovorili celú pravdu, nezamestnanosť v našom meste by poklesla. Tak hovorí jednoduchý sedliacky rozum. A tak sme hľadali a našli čísla, hovoriace o počte nezamestnaných v Spišskej Novej Vsi v roku 2012, v ktorom u nás pribudlo 700 nových pracovných miest. A čuduj sa svete: na začiatku roka Úrad práce evidoval 2746 nezamestnaných. Na konci roka už bolo v jeho evidencii 2820 ľudí bez práce. Na trhu práce v našom meste tak reálne ubudlo 74 pracovných miest. V skutočnosti ich ale muselo ubudnúť 774 (700 nových pribudlo) a to už je číslo, s ktorým sa na obálku Informátora nedostanete.

A teraz ešte trochu o cudzom perí. Chváli sa ním ten, kto tvrdí, že sa na tvorbe pracovných miest podieľal a nie je zamestnancom Embraca, Tesca, či niekoľkých ďalších nových obchodných prevádzok. To oni nové miesta vytvorili.

Na záver: Ak by k nám chceli byť politici úprimní, oznámili by nám: V meste minulý rok pribudlo 700 nových pracovných a ubudlo 774 pracovných miest. Nezamestnanosť v meste opäť o trochu narástla. A potom by už mohli prísť na rad tradičné výhovorky a sľuby.

Milí Novovešťania, nenechajte si naťahovať medové motúzy popod nos. Ako sa u nás hovorí: Samochvála smrdí a preto sa pri čítaní článkov v Informátore a pozieraní správ v TV Reduta poriadne nadýchnite. Len pre istotu, či z nich niečo nezacítite. **-le-**

Editoriál

Marec je mesiacom knihy. Tento prívlastok dostal v roku 1955. Komunistický režim chcel takýmto spôsobom prinútiť ľudí veľa čítať a, samozrejme, čo najviac knihy plné komunistickej propagandy. Čítať je dôležité a dobré. Dnes nám našťastie nikto nevnucuje knihy so špecifickým obsahom. Ale ani literárna kvalita nie je tým, čo sa na nás pozerá z výkladov kníhkupectiev. Plytké romantické príbehy a kuchárske knihy patria k tým najpredávanejším. A tak je otázne, ako vlastne čítanie povzbudzuje vzdelanosť národa. Ja verím, že veľa Novovešťanov ale dokáže siahnuť aj po kvalitnej knihe, čo nakoniec potvrdila aj naša anketa, ktorú nájdete na inom mieste nášho Patriota. Len pre zaujímavosť vám ponúkame niekoľko „naj“ o knihách:

Prvé vydanie Alenky v riši divov od Lewisa Carrolla bola vydražená za \$ 1,5 m na aukcii v New Yorku a stala sa tak najdrahšou detskou knihou v histórii.

Najväčšia kniha: Ku Tho Daw Phayar - kompletná budhistická biblia (alebo budhistické biblie) boli ryté do 729 bielych mramorových tabliet a sú postavené do štvorca, pričom každý je chránený malým chrámom.

Najväčšou knižnicou na svete je Knižnica kongresu, Washington DC, USA. Obsahuje 28 miliónov kníh a má 532 kilometrov regálov. Ak by ste išli cca 50 km za hodinu v aute, trvalo by vám takmer 8 hodín prejsť všetky.

K najpredávanejším autorom patrí Agatha Christie, autorka detektívnych príbehov. Od roku 1920 sa predalo cez miliardu výtlačkov jej kníh v anglickom jazyku a o ďalšiu miliardu viac v 45 cudzích jazykoch. Viac sa predalo už iba Biblie a kníh od Williama Shakespeara.

A ešte jeden marcový sviatok mi neschádza z mysle. Medzinárodný deň žien. Verím, že ste ho, milé Novovešťanky, oslávili ako sa patrí, že na vás novoveskí gentlemani nezabudli. Aj v ich mene vám chce Patriot povedať:

„Ďakujeme vám, že tu s nami ste a že nám dennodenne pomáhate a spríjemňujete náš život.“ **-le-**

V centre vydulo nový chodník, cesty „zdobia“ diery ako hrom

Aj vás hnevajú diery na cestách? Aj vy nadávate na to, ako si poškodíte vaše auto a koľko zase miniete v oprave? Každoročná rutina po zime. Ešte skôr, ako u nás vykvitnú prvé jarné snežienky, sú naše cesty posiate hlbokými jamami. Prekvápkom tejto zimy však je, že po roku a štyroch mesiacoch nevydržal ani nový chodník na Zimnej ulici.

Od rekonštrukcie druhej časti námestia prešlo len pár mesiacov a dlažba na Zimnej už pripomína skôr plávajúcu podlahu. Novovešťania sa zhodujú, že za to môže odfláknutá práca. „Toto je fušerina, inak to nazvať neviem,“ povedal Novovešťan Ján. „Tak pekne to vyzeralo, keď námestie zrekonštruovali a teraz musím dávať pozor, aby som na chodníku nespadla a nedo-

lámala si ruky, nohy,“ vyznala sa 82 ročná starénka Mária.

Do rekonštrukcie druhej časti námestia sa vrazilo viac ako milión a pol eur. 85% financií naň dala Európska únia, 10% financoval štát a z mestskej kasy šlo 5% peňazí. Podľa mesta je vydatý chodník dôsledok januárových extrémnych dažďov, keď naakumulovaná voda v podkladových vrstvách zamrzla. „Prirodzeným otepľovaním dochádza k prirodzenému dosadeniu dlažby. Skutočný rozsah poškodenia bude zrejmý v priebehu jedného mesiaca,“ informovala Edita Sýkorová z mestského úradu. Jednou z verzií, prečo chodník vydulo je aj to, že sa nezvolil vhodný typ dlažby do našich klimatických podmienok.

pokračovanie na str. 2

pokračovanie zo str. 1

Zákazku na rekonštrukciu námestia vyhrala firma Strabag. Námestie je ešte v záruke. Mesto preto chodník reklamovalo. Spoločnosť Strabag je pripravená, v rámci záruky zabezpečiť opravu hneď, ako to umožní počasie. „Vhodnosť projektového riešenia a technické opatrenia, ktoré by mali do budúcnosti takýmto problémom zabrániť budeme riešiť na rokovaní so zástupcami mesta a projektantom stavby,“ uviedla Edita Novotná z firmy Strabag.

V Spišskej Novej Vsi je 5 300 metrov štvorcových výtlkov. Na ich opravu radní potrebujú takmer 180 000 eur. V rozpočte je vyčlenených na ich opravu len 100 000 eur. Pomôcť by mala finančná injekcia od vlády. Zaujímalo nás, či sa budú výtlky v meste lepšie tak, ako každý rok, alebo sa niekde ráta s novým

kobercom. Podľa najnovších správ by ho mala dostať cesta na Slovenskej ulici. Ostatné opravy dier po zime bude radnica riešiť studenou asfaltovou zmesou. „Jedná sa najmä o komunikácie s hustejšou dopravou na vonkajšom okruhu mesta, príp. sídliskách. Po spustení výroby horúcej obalovej asfaltovej zmesi pri vhodných klimatických podmienkach budeme pokračovať v opravách výtlkov. Overovali sme aj nové technologické možnosti opráv, sú však niekoľkonásobne drahšie,“ spresnila Edita Sýkorová. -sim-

POZVÁNKA PATRIOTA

Posledné dni marca budú v znamení Veľkonočných sviatkov. Všetkých, ktorí im chcú dať aj pravý duchovný rozmer Patriot pozýva na Veľký piatok, 29. marca na tradičný Pašiový ekumenický sprievod mestom. Začína sa o 14. hod. pred Evanjelickým kostolom.

Šuškania

Pred mesiacom sme vám prezradili, akí „pozorní“ boli cestári k primátorovi pri snehovej nádielke. Skôr ako všetkým ostatným sprejzdnili cestu k jeho domu. Podobné nadštandardné služby si ale užívajú aj ďalší vysokí úradníci a poslanci. Za všetkých spomenieme aspoň jeden ďalší príklad. Poslanec Pavol Bečarik má jednu zo svojich predajní na ulici Boženy Němcovej. Parkovanie na nej nie je zakázané ani na jednej strane. Výnimkou je priestor pred jeho predajňou. A tam žlté čiary zakazujú parkovanie na oboch stranách. Povráva sa, že preto, aby tam mohli pokojne

zaparkovať kamióny s tovarom. Má to logiku, ale podobný príklad na inom mieste v Spišskej Novej Vsi nenájdete. Dokonca sme sa od ľudí dozvedeli, že dodržiavanie zákazu zastavenia tam často celé hodiny kontrolujú mestskí policajti. Pri žltej čiare ale môžu parkovať kamióny s tovarom. Túto výnimku im dáva dopravná značka. Kto vie, či by boli také ústretové dopravné aj k iným podnikateľom, ktorí nie sú poslancami Mestského zastupiteľstva a Košického samosprávneho kraja? My to tušíme. Neboli.

-leb-

Roky nepoužívanú cestu pod Tarčou chcú sprejzdníť

Cesta okolo Majetkov, pod sídliskom Tarča je už vyše 20 rokov neprejazdná. Dnes sa usilujú tento úsek opätovne sprejzdníť. Už dlhšie o to žiadajú obyvatelia susedných ulíc, pod ktorých oknami, od uzavretia starej cesty, denne prefrčí množstvo áut. Sprejzdnením dlho nepoužívanej cesty by sa odbremenila doprava a zvýšila by sa aj bezpečnosť.

Podľa Novovešťana, ktorý za znovutvorenie cesty pod Tarčou intenzívne bojuje, Igora Geletku, dôvodov je hneď niekoľko. Keďže je pod Tarčou športová hala, kúpalisko, krytá plaváreň, hotel, či stredná škola, vo veľkom sa využíva prilahlé parkovisko. „Osobné autá, autobusy, či ťažké ka-

mióny ktoré prichádzajú a odchádzajú zo a na smer Rožňava, sa musia točiť a prechádzať cez obytné ulice, ktoré nie sú na takúto záťaž vhodné ani technicky, ani priestorovo,“ vysvetľoval Geletka. Na ulici Stojan, najmä ráno, keď prichádzajú autobusy sa tvoria kolóny a vodiči tam poriadne kľučujú.

Ak by sa sprejznila stará cesta, odbremenilo by to premávku na uliciach: Stojan, Mickiewicz, Kalinčiaka, Za Hornádom, Ing. Kozucha, Rázusova smer Ulica Elektrárenská. „Neničil by sa tak ani asfalt, zvýšila by sa bezpečnosť a kľud pre ľudí,“ dodáva aktívny Novovešťan. Podľa Geletku by to uvi-

tala aj firma Eurobus. „Zmenšili by sa im prejazdené kilometre a autobusy by nejazdili cez úzke ulice,“ doplnil.

Na časté naliehanie obyvateľov dotknutých ulíc, či petície, by stará nepoužívaná cesta mohla opäť uzrieť svetlo sveta. Nebude to z noci na deň. Je potrebné vypracovať projekt, premiestniť stožiar verejného osvetlenia, dva bilbordy, upraviť výškovú úroveň starej cesty voči novej, prerušiť chodník, na prípadných odbočovacích pásoch doplniť cestný podklad a natiahnuť nový asfaltový koberec. Takže zodpovední: Vysúkať si rukávy a ukázať svojim obyvateľom dobrú vôľu! -sim-

TROCAL - VÝNIMOČNÉ OKNÁ
PRE VÝNIMOČNÝCH ĽUDÍ

PREDAJ A MONTÁŽ PLASTOVÝCH OKIEN A DVERÍ

z profilu

TROCAL®

Innonova 70 A-5

celoobvodové kovanie winkhaus

Innonova 70 M-5

VÝHODY:

- Vynikajúce statické vlastnosti
- Mikroventilácia
- Izolačné sklá s U=0,63-1,1 W/m².K
- Garancia farebnej stálosti
- Veľký výber drevodekorov
- Možnosť predaja na splátky či úver

SLUŽBY:

- Zameranie, demontáž, montáž, likvidácia starých okien, murárske práce, osadenie parapiet

DOPLNKY:

- Vonkajšie a vnútorné parapety, žaluzie ISO Design, siete proti hmyzu, rolety

KONTAKT:

telefón: 0903907109, www.sabar.sk, vyroba.plo@sabar.sk

ZNÁMI NEZNÁMI NOVOVEŠŤANIA

Bývalá učiteľka pred 19-timi rokmi učenie zavesila na klinec a v Spišskej Novej Vsi nastúpila do vlaku, s názvom podnikanie. „V tom čase zanikli domy služieb. Využila som nitku na trhu a vytvorila som salón krásy. Poskytovali sme na kvalitatívne vyššej úrovni kadernícke, kozmetické, masérské, pedikérske služby a súčasne som otvorila dámske fitko, prvé na Slovensku,“ zaspomínala Iveta na prvé momenty svojho podnikania. Jej začiatky s podnikaním vraj boli krásne, plné vzrušenia a nečakaných udalostí. „Nebolo sa od koho učiť, len vlastné chyby ma posúvali vpred. Fandil a podporoval ma môj manžel a moje dve deti,“ odpovedala.

Dnes sa Iveta venuje len fitness-centru. Momentálne ju najviac zamestnáva prevencia a liečba bolestí chrbta. „Úspech je relatívny pojem. Mojm úspechom je každé zlepšenie zdravotného stavu našich klientov, každé zhodené kilo, lepšia pohyblivosť, kondícia, strata bolestí, lepšia kvalita života a úsmev na tvárach tých, ktorí nás objavili,“ reagovala úspešná žena.

Podľa Ivety Kubíkovej si podnikanie vyžaduje celého človeka. „Živnostník si liha a vstáva

Iveta Kubíková - úspešná podnikateľka uzdravuje telo i ducha

8. marca malo nežnejšie pohlavie, teda ženy, svoj sviatok. Aj preto vám tento mesiac chceme, ako osobnosť mesta, predstaviť úspešnú ženu, rodenú Novovešťanku, Ivetu Kubíkovú. Táto dáma založila v Spišskej Novej Vsi, prvé dámske fitness centrum na Slovensku.

s problémami, nik ich za neho nevyrieši. Nám nikdy nepadne,“ vyznala sa Iveta. Aj napriek

tomu, že na ružiach nemala vždy ustlané, obdobie svojho podnikania pokladá za skvelé a

vie, že jej práca má zmysel. Ľudia, ktorých stretáva ju dobíjajú pozitívnu energiou.

Pri naštartovaní biznisu, kedysi ženám veľmi pomáhalo Fórum žien podnikateliek. „To je už nečinné 6 rokov,“ povedala.

Podľa Ivety, Spišská Nová Ves, ako bývalé bohaté banícke mesto, stratilo zo svojho lesku po nežnej revolúcii. „Veľa nezamestnaných a málo pracovných príležitostí. To nie je prostredie, v ktorom by sa dalo podnikaniu,“ doplnila. Úspešné obdobie vraj bolo vtedy, keď Slovensko vstúpilo do Európskej Únie.

Dnes je podľa podnikateľky všadeprítomná kríza a myslenie ľudí, neustále masíruje negatívne spravodajstvo médií. „Slovák-škrečok namiesto toho, aby rozumnou spotrebou podporil ekonomiku, zabední svoje peniaze v bankách a každoročnou devalváciou stráca na ich hodnotu,“ myslí si, rokmi podnikania ošľahaná, Novovešťanka.

Má pravdu, ale nesťahuje si a pracuje aj v náročných podmienkach. Svojou profesionalitou a nákazlivým optimizmom nech je vzorom pre všetkých začínajúcich podnikateľov a podnikateľky v našom meste.

-sim-

Dedo Mikuláš, familiárne zvaný Mit' o má tri svoje zlatička: dvojročného labradorského retrívera Luka, osemročného vnuka Lukáša a trinásťročnú susedkinu dcéru Luciu. Cez týždeň majú čo robiť, ale v sobotu ráno sa u deda rozletia dvere a deti zavelia:

Ide sa do lesa. Dnes na Soviu skalu

Ešte začiatkom týždňa som premýšľal, akú trasu zvolím, aby sme sa veľmi nezablatili, ale keď prišla v piatok snehová víchrica a ráno potom mrzlo, bolo jasné, že to budú v sobotu nie prvé kroky v jarnom lese, ale rozlúčka so zimnou krajinou. A keďže sa v sobotu ráno vyčasil vybral som túru, kde by bolo nejaké pekné a blízko položené výhľadové miesto. Voľba padla na Soviu skalu, ktorá sa týči na skalách na východ od rekreačného strediska Čingov.

Našu rozlúčkovú prechádzku so zimou začíname na dolnom parkovisku na Čingove, odkiaľ prechádzame cez mostík ponad Hornád po zelenej značke a pri bufete Ihla mierime vpravo popri chatách Malého Čingova do lesa. Krátke, ale prudké stúpanie nám sťažujú vyvrátené stromy po včerajšej víchrici a miestami i zľadovatý podklad chodníka.

Po desiatich minútach ale už stojíme na skalnom brale SOVIA SKALA s krásnymi výhľadmi na obce v Hornádskej kotline s panorámou zasnežených Vysokých Tatier a vľavo pekný pohľad do Prielomu Hornádu na horizonte s kop-

Trasa: Čingov - Sovia skala - Košiarny briežok - Bikšova lúka - Lesnica - Čingov

Cieľ: Výhľadové miesto Sovia skala

Dĺžka trasy: cca 12 km

Doba prechodu: cca 2 hod. 30 min.

Prevýšenie: max. 100 m

Orientácia: Mapa č.124 Slovenský raj, vždy po zelenej turistickej značke

cami nad tiesňavou Kysel'. Pri orientačnom stĺpe pokračujeme vpravo dole chodníkom, vždy po zelenej značke mierne zvlíneným terénom neskôr lesnou cestou, lemovanou borovicami a smrekmi k rekreačnej osade Košiarny briežok.

Na lúke odbočujeme vpravo, chvíľu po asfaltke, mňajúc Grófsku studňu znova vpravo mierne hore prichádzame po desiatich minútach na rozsiahlu Bikšovu lúku. Vľavo sú strmé svahy Matky Božej, my prechádzame na svahu po pravej strane kopírujúc kopec Jakubíkovej. Tu je miestami na odkrytých stráňach naviaty čerstvý sneh, ktorý sa pomaly stráca, keď vchádzame do údolia Lesnice.

Vždy po zelenej značke prekrčíme lávkou polozmrznutý potok a po niekoľkých minútach znova prekračujúc vyváľané smrekmy vstupujeme do Prielomu Hornádu. Pri orientačnom stĺpe odbočíme prudko vpravo, prechádzame cez most ponad rieku Hornád a o chvíľu sme na mieste, kde sme ráno našu cestu začali.

Na parkovisku nás už čaká suseda s autom a na obed sme znovu doma.

-mib-

FOTOREPORTÁŽ

Novovešťanky - to sú naše kvetinky. A práve tie dostávali v deň svojho sviatku, Medzinárodného dňa žien, priamo na námestí. Uznáte, že im to spoločne (ženám a kvietkom) pristalo.

Miriam Nevyjelová - spisovateľka, učiteľka, matka

V našom Patriote dostávajú pravidelne miesto a umelecké súbory, alebo individuálni umelci, ktorí nám robia dobré meno aj za hranicami nášho mesta. Tentokrát bolo rozhodovanie veľmi jednoduché. Keďže toto číslo vychádza v marci, chceli sme tu mať ženu a spisovateľku. Tieto dva atribúty (nie, nielen tie) úspešne napĺňa Miriam Nevyjelová.

Učiteľka

Ako učiteľka sa pani Miriam zameriava na jazyky. Už viac než 20 rokov ich vyučuje na spišskonovoveských stredných školách. V súčasnosti na Gymnázium - Školská. Ruštinu a angličtinu sa učila za hranicami Slovenska. „Študovala som ruský a anglický jazyk na VŠ Serafimoviča vo Volgograde a mám ukončené Oxford Seminars v Toronte v Kanade“, začína náš rozhovor sympatická Miriam.

Spisovateľka

Pri slove spisovateľka nás pani Nevyjelová skromne upozorňuje: „Ved' som napísala iba jednu knihu“. Áno, zatiaľ iba jednu, ale hneď veľmi úspešnú. Kniha riekaniek, básničiek a hádaniek, s názvom Triky-liky, je vypredaná. Kritici ju zaradili v roku 2008 (rok jej vydania) medzi 5 najlepšie ilustro-

vaných kníh na Slovensku. Jej autorka je na ňu oprávnené hrdá: „Písanie pre deti je úžasná cesta do sveta fantá-

zieň, tam ešte stále dobro víťazí nad zlom. Rozprávky by mali byť povinné čítanie.“ V spisovateľke sa ožýva aj

učiteľka, milujúca svoj rodný jazyk: „Uvedomila som si, že takouto cestou môžem osloviť veľa malých čitateľov a pripomenúť im aká krásna je naša slovenčina a čo je v živote dôležité.“

Vydať knihu na Slovensku nie je jednoduché. I napriek tomu pani Miriam Nevyjelová verí, že Triky-liky ne-

zostanú jej jediným literárnym dielom: „Na besedách s deťmi, od roku 2008, kedy kniha vyšla vravím, že určite napíšem ešte niečo a sľub treba dodržať. Bude to kniha rozprávok.“

Matka

Práve materský cit bol na začiatku spisovateľských ambícií Miriam Nevyjelovej. Výrazne sa podpísal pod najkrajšie z jej troch „povolání“. Hovorí o tom: „Prvotná myšlienka napísať knihu bola úzko spätá s mojou dcérou, pretože ako dieťa rada recitovala a čítala. Táto myšlienka sa najviac prehlbila počas môjho pobytu v Kanade, keďže dcérka bola odo mňa vzdialená a písanie ma s ňou duchovne viac spájalo.“

Novovešťanka, ktorej životu dominuje rodina a literatúra, rada číta Shakespeara a Coelha. Uvedomuje si, ako výrazne ovplyvňuje čítanie jej život: „Dáva mi nové informácie, iný pohľad na život, a najmä cestu k osobnému rastu.“ uzatvára náš rozhovor Miriam Nevyjelová. **-le-**

Ako spišský doktor práv v Nórsku čistí tresku...

Právnik so slovenským titulom JUDr. prešiel od práce čašníka k administratívnej „kryse“ na českých ministerstvách, cez indického „guru“ až k malebným nórskej fjordom, kde dnes v jednej z tovární spracúva tresku, ktorá tam každoročne hŕfne pripláva zo severských morí. Nevšedný príbeh ďalšieho Spišiaka, ktorý svoje mesto úspešne reprezentuje v zahraničí – Ján Holiga.

Na Slovensku vyštudovanému právnikovi ruže nekvitli

„Narodil som sa v Levoči, no hneď potom sme sa presťahovali do Spišskej Novej Vsi, ktorú považujem za svoj domov. Prežil som veľmi pekné detstvo, škôlka pri „starom súde“, základná Nad Medzou, drevárska priemyslovka. Kamaráti, prvé pusy pod schodišťom, prvá zakázaná cigareta. Proste taká klasika,“ začal opis svojho zaujímavého životného príbehu 33-ročný sympatický mladík, ktorý mal po skončení stredoškolských štúdií jasný i keď veľmi odvážny cieľ – stať sa sudcom. „A tvrdo som za ním šiel. Po pár neúspešných pokusoch ma v roku 2000 prijali na právnickú fakultu Trnavskej univerzity a začala poriadna študijná drina. Veľa teórie, právnického

balastu, málo praxe. V roku 2006 som úspešne zložil štátnice a odišiel si prevetrať hlavu od pokrútených paragrafov do Írska, kde som v päťhviezdičkovom hoteli pôsobil ako čašník. Zarobil som si nejaké prachy, vrátil sa späť do Sp.Novej Vsi, kúpil bytík po starkej. Nasledovalo úspešné prijatie na externé doktorandské štúdium trestného práva na mojej alma mater v Trnave a hľadanie si práce. S vytlačeným životopisom som v SNV osobne navštívil každého advokáta, každého notára, exekútora, mestský, obvodný úrad, zopár väčších firiem v okolí, všade ďakujeme pekne, neprosíme. Nie som typ, ktorý sa vzdáva po prvej facke. Keďže som potreboval platiť byt, seba, zamestnal som sa ako čašník v reštaurácii Modrá guľa, ktorú pre-

vádzkovali moji dobrí známi z Levoče. Tam som stretol riaditeľa detašovaného pracoviska Nitrianskej univerzity v SNV, ktorého som sa opýtal, či nepotrebujú učiteľa. Riaditeľ sa rozhodol, vďaka môjmu doktorandskému štúdiu, dať mi možnosť vyučovať občianske právo prvákov na fakulte sociálnej práce spomínanej univerzity. Práca na pár hodín do týždňa, ale bol som spokojný, že robím niečo spojené s právom, popri mojom „čášníkovani“. V tom čase mi ako jediná ponúkla prácu advokátka, doteraz fungujúca na Zimnej ulici, s tým, že môžem u nej vykonávať prax, ale že mi za moju prácu nebude dávať žiadne peniaze. Jednoducho povedané pracovať zadarmo. Nediňte sa, v podstate to bola dobrá ponuka. Existujú prípady, niekde ďalej na východ, že čerstvo vyštudovaný právnik pracujú pre advokáta, nedostávajú žiaden plat a ešte si sami platia odvody a poisťné. Áno, tak to je. Právnických fakúlt, ktoré ročne chrlia stovky mladých právnikov, je veľa a pracovných pozícií v sektore málo. Potom si zabehnúť právnicki, zamestnávateľa, môžu kývať s mladými, čerstvo vyštudovanými právnikmi, ako sa im zachce. Bol som z toho veľmi smutný a vlastne ešte stále som. Medzi tým som úspešne zložil doktorandskú skúšku na právach v Košiciach a bol mi udelený titul JUDr. JUDr. pracujúci ako čašník v reštaurácii. Nie, nebol som spokojný. Znova som skúsil so životopisom v ruke, Košice, Poprad, Prešov, všade, nie ďakujeme. Mám brata, ktorý v tom čase študoval v Prahe, uvoľnila sa mu izba po jeho spolubyvájom, tak som šiel tam. Byť v SNV do nájmu a čašnícke rúcho preč, ide sa robiť právnická kariéra v Prahe.“

Z českých ministerstiev do Indie až k fjordom

V stovčatej Janík (ako ho familiárne volajú všetci, ktorí ho poznajú) konečne prišiel k tomu čo vyštudoval. Ale... „Začal som v jednej advokátskej kancelárii ako koncipient a cez Radu pre televízne a rozhlasové vysielanie ČR sa dostal až na Ministerstvo financií a neskôr i na Ministerstvo spravodlivosti ČR. Tam som sa dostal na platový strop 20 000 Kč a to uznajte na život v Prahe bolo mizerné. A tak som urobil zásadný krok v mojom živote. Pochopil som, že právo ma neuživí a odišiel som do Indie. S pokorou v srdci som v Indii 3 mesiace študoval indickú klasickú hudbu ako i hru na starý indický strunový nástroj s názvom sitár. Po návrate na Spiš a ďalšom márnom zháňaní práce ma oslovil môj priateľ s ponukou upratať rybárske chatky na nórskej ostrovoch Lofoty. Nasledoval námornický kurz v Bergene, kde som úspešne zložil bezpečnostnú a záchranársku skúšku práce na lodi.“ Nóřtina je však ťažký jazyk a Jano prácu na lodi nedostal. A tak skončil v továrni na spracovanie tresky, kde pracuje dodnes. Na Slovensku JUDr., v Nórsku nekvalifikovaná pracovná sila. Ale mladý Spišiak neľutuje ani sekundu. „Návrat k morálnej právnej špine, nedostatku finančného ohodnotenia a podlosti ma neláka. Po štyroch rokoch sedenia na právnickej stoličke som si všimol, že fyzická práca má tiež svoje čaro. Samozrejme dobre finančne ohodnotená. Zaspávať unavený s pocitom dobre zarobených peňazí ma upokojuje. Medzičasom som úspešne ukončil fyzioterapeutické kurzy na akadémii rehabilitácie v Prahe, mám medzinárodné certifikáty Dornovej metódy a športovej masáže a zrejme po tejto rybacej sezóne si skúsím nájsť prácu v tomto odbore.“

Nóřský sociálny systém je prepracovaný, na Slovensko by priviezol pokoru a trochu nóřskej ropy

JUDr. Ján Holiga chce v Nórsku ostať. „Krajina má prepracovaný sociálny systém a hlavne na dne nóřských morí sú obrovské zásoby ropy. Nóři sú ako tie skaly okolo nich všade navôkol. Málovravní, tvrdí k sebe aj ľuďom okolo. V činnostiach sú veľmi praktickí, rýchle konajúci a málo špekulujúci. Menej klamu a viac pracujú. Nekradnú... A majú prenádherné ženy...“ Je niečo čo Janovi na severe Európy najviac chýba? „Rodina, kamaráti, Spiš ako taký. Ja som patriot a do Spišskej sa raz určite vrátim. Nevieť kedy to bude, ale vrátim sa. Nikde nie je totiž tak dobre ako doma.“ A čo by právnik zo Spiša so sebou na Spiš doniesol? „Trochu tej nóřskej ropy (smiech), ale hlavne čistotu, aká tu v prírode a vo vzťahoch vládne. A snáď aj nové myšlienky, ktoré by Spišu mohli pomôcť.“ A aký je jeho recept? „Myslím si, že Spišská by dokázala ako malá komunita stabilne prežiť v úzkej spolupráci s okolitými dedinami. Dedinky a okolité pozemky by sa využili na pestovanie pšenice, zemiakov, kukurice, cibule, cesnaku a technického konope. Znovu by sme mali oživiť systém bývalých JRD a chovať tam kravy, kone, svine. Ako niekedy. Plná podpora poľnohospodárstva, ktoré nás živí. Do práce by sa zapojil každý, od cigánov až po predstaviteľov verejnej správy. Funkcie v nej by sa vykonávali zadarmo. V našom meste by sme mali obnoviť zaniknuté podniky, ako mäsokombinát, mliekareň, Nový domov, možno aj bývalé bane, proste zamestnať ľudí. Živé projekty a nimi priame oslovenie zahraničných investorov. Vykašľať sa na EÚ a jej diktatúru. Rozhodovanie o chode SNV plne verejné, žiadne tajnosti. Ja viem, trochu utopistické, ale nie nereálne...“

Čo povieť, nie je pána JUDr. Holigu v továrni na spracovanie severskej tresky škoda?

Oliver Buza

Brazílčanovi život v Spišskej zachutil

Tridsať ročný Luiz Antonio de Oliveira z Brazílie si myslel, že na Spiši zakotví pracovne len na 6 mesiacov, dnes žije v Spišskej Novej Vsi už šiesty rok. Brazílčanove prvé jedlo na Slovensku boli pirohy, ktoré mu veľmi zachutili. Pošmáknal si aj na dobrom čapovanom pive a priznal sa, že na našu slivovicu nedá dopustiť.

Luiz prišiel na Spiš v lete, teplotný šok sa teda nekonal. „Problémy som mal na začiatku, keď som chcel rozprávať s ľuďmi. Nevedel som ani jedno slovo po slovensky, ani po anglicky. Stretával som sa iba s Brazílčanmi, s ktorými som pracoval vo firme CRW,“ vyznal sa mladý muž.

plánujeme, že tu prídu budúci rok,“ vytešoval sa mladík z Brazílie.

Luiz si životný štýl v Spišskej pochvaľuje. „Je to malé mesto, ale veľmi vřúcne, uprostred prírodných krás. Okolie je naozaj krásne. Je to pre mňa naozaj veľmi pekná skúsenosť, pretože mesto, odkiaľ

V metropole Spiša stráda rodinu, priateľov, či obľúbené miesta. „Občas mi chýbajú, nariekajú naše rušné ulice plné áut. Všetko to závisí od nálady. A niekedy mi nechýba nič a cítim sa tu ako doma,“ odpovedal. Luizovi rodičia žijú v Guarulhos v Brazílii. „Moji rodičia ma tu ešte nenavštívili, ale

som sem prišiel je absolútne opačné,“ porovnal so svojim rodiskom.

Mladý Brazílčan nečakal, že tak ďaleko od domova, na úplne inom kontinente nájde dobrých priateľov. „Neveril som, že tunajší ľudia budú až takí priateľskí,“ uzavrel náš rozhovor.

-sim-

Budovy mesta - bývalá farsko-mestská škola

Všetci ju dobre poznáme. Budova, v ktorej donedávna sídlila Banická škola. Vlastní ju Evanjelická cirkev, ale, ako sa zdá, na jej opravy peniaze nemá. Budova v centre mesta pomaličky chátra a miesto vzdelania, ktoré dávala Novovešťanom dlhé stáročia, ponúka priemyselný tovar. História vzdelávania v našom meste je ale unikátna.

Najstaršie dochované zmienky hovoria o tom, že Spišská Nová Ves mala farsko-mestskú školu už v polovici 14. storočia. Prvými učiteľmi boli kňazi, neskôr aj učители. Spočiatku udržiavateľom školy bola fara, neskôr - koncom storočia sa stalo udržiavateľom mesto. A viete čo sa naši prapraprarodičia v škole učili? Čítanie, písanie, počtovanie a spev. Za vyšší stupeň sa pokladalo sedem slobodných umení: gramatika, logika, rétorika, aritmetika, geometria, hudba a astronómia.

Kratšia je história budovy na rohu Školskej ulice a Štefánikovho námestia, ktorú dodnes väčšina z nás volá Banickou školou. V roku 1784 to bola prizemná budova, slúžiaci ako mestská evanjelická latinská škola. Jej súčasťou bola aj evanjelická fara. Postupne sa škola rozrastala - najprv pribudlo poschodie, telocvičňa,

jedáleň. V rokoch 1898-1899 bola budova zvýšená o druhé poschodie. Škola dostala vodovod a elektrinu a svoj výzor si ponechala dodnes.

Čo sa za viac než 100 rokov zmenilo je význam tejto budovy. Dlhé desaťročia bola najvýznamnejšou vzdelávacou inštitúciou na celom Spiši. Vo švíkoch praskala aj v rokoch, keď sa na Spiši darilo baníctvu. Nuž a čo ponúka dnes? Nostalgicko-smutný obraz krásnej, ale neudržiavanej budovy. Za to, čo mestu dala, si takýto osud nezaslúžila.

A ešte jedna zaujímavosť: vo dvore bývalej školy sa nachádza jedna busta. Tušíte či? Zobrazuje Ľudovíta Tranguosa, rodáka zo Spišskej Novej Vsi a úspešného podnikateľa v 19. storočí. Po svojej smrti svoj dom a 30 tisíc forntov odkázal evanjelickej cirkvi v Spišskej Novej Vsi.

-leb-

HISTÓRIA A SÚČASNOSŤ SPIŠSKEJ NOVEJ VSI - BANICKÁ ŠKOLA

SPIŠSKÉ CHŮTKY PATRIOTA - REŠTAURÁCIA NOSTALGIE

Oddnes vám pod týmto názvom začíname v Spišskom Patriote prinášať gurmánske reportáže z najlepších spišskonovoveských reštaurácií. Práve tie dotvárajú kolorit nášho mesta a sú mimoriadne dôležité pri jeho hodnotení z pohľadu turistov. A vám, Novovešťanom, snád' prinesú dobré tipy, kde možno stráviť príjemné chvíle, na ktoré bude v dobrom spomínať aj váš žalúdok. Ako prvú sme sa rozhodli navštíviť reštauráciu Nostalgie.

Prerobiť časť Levočskej brány na kvalitnú reštauráciu dostali v roku 2000 Dana a Petr Řihovci. Do interiérov a hlavne menu preniesli svoje zahraničné skúsenosti a Nostalgie si zakrátko získala renomé u domácich aj turistov. Do mesta, kde sa v reštauráciách jedávali vyprážané rezne, alebo syry, priniesli špeciality medzinárodnej kuchyne. „Od začiatku sme prekvapili i obsluhou v polokošeliach a zásterách, prví sme otvorili letnú terasu,“ spomína Dana Řihová. Dnes je Nostalgie zavedenou značkou pre dobré jedlo v príjemnom prostredí. Keď sa tam pridete najesť, čaká vás jeden problém: čo si vybrať, keď v jedálnom lístku na vás čaká veľa lákadiel. Filozofiou je dodržiavať svetové trendy.

Majiteľka Nostalgie vysvetľuje: „Počas roka k stálemu jedálnemu lístku pridávame i sezónne, špeciálne menu na obohatenie

ponuky, napr. zimné menu, jar-né menu, špargľové menu, letné menu, tekvicové menu, francúzske menu.“

Ukážka špargľového menu: Rolka z ostrieža nilskeho, plnená špargľou a hovädzi entrecôte so špargľou a šúlancami.

Veľa pochvaly sa Nostalgii ušlo aj v médiách zameraných na gurmánstvo. Stala sa jednou z trojice najlepších reštaurácií na Slovensku a tak robí nášmu mestu dobré meno aj ďaleko za jeho hranicami. My sme ochutnali z aktuálneho Zimného menu. Hovädzi vývar s bryndzovými guľkami priniesol čakané i nečakané. Dobrý vývar zohrial a bryndzové guľky s ním vytvorili chuťovú kombináciu, ktorá stojí za to. A že bryndzu možno využiť nielen na halušky a pirohy, nás presvedčila aj lahodná bravčová krkovička s kyslou kapustou a bryndzovými taštičkami. Dobrý nápad na spišskú verziu českej „klasiky“. Ak ju ochutnáte, chuťové poháriky vám povedia: „Ďakujeme!“ Majiteľku Nostalgie sme poprosili aj o jeden recept pre čitateľov Spišského Patriota. Keďže sa blíži Veľká Noc, zvolila jahňacinku.

-leb-

Jahňacie kolienko s červenou šošovicou a špenátom
Na prípravu potrebujeme: jahňacie kolienko 1400 g, červenú šošovicu 200 g, mrazený špenát 200 g, mrkvu 400 g, petržlen 400 g, čerstvý rozmarín 10 g, červenú cibuľu 1 ks, pór 1 ks, čerstvé šampiňóny 120 g, červené víno 2dl
Jahňacie kolienko umyjeme, osušíme, osolíme a okoreníme mletým čiernym korením. Koreňovú zeleninu - zeler, petržlen a mrkvu očistíme a nakrájame na väčšie kocky, pridáme nakrájané šampiňóny, premiešame, osolíme, ochutíme mletým čiernym korením, cesnakom a čerstvým rozmarínom. Všetko spolu premiešame a rozložíme do hlbokého pekáča, podlejeme červeným vínom a na zeleninu poukladáme jahňacie kolienka, prikryjeme alobalom a pečieme v rúre 3 hodiny pri 160 °C. Kým sa jahňacie kolienko pečie, predpripravíme si červenú šošovicu a to tak, že ju umyjeme a varíme v čistej vode asi 6 minút. Pred servírovaním si na panvičke opražíme na masle cibuľku, pridáme špenát, orestujeme a pridáme uvarenú červenú šošovicu a krátko orestujeme, ochutíme soľou, cesnakom, mletým čiernym korením. Šošovicovú zmes uložíme do stredu taniera, na to uložíme upečené kolienko, dookola naukladáme udusenú zeleninu, polejeme výpekom a podávame.

ANKETA

V dnešnej ankete sme starších i mladších Novovešťanov zastavili s otázkou: Akú knihu na čítanie by ste nám odporučili a prečo?

František, 52 r., podnikateľ:
Mojou najobľúbenejšou knihou je Hlava XXII od Josepha Hellera. Mám rád humor a na nej sa zabavím, aj keď si ju čítam 10-ty krát. Pripomína mi moju mladosť. Čítal som ju prvýkrát, keď som bol na vojne. Kto má rád humor, hlavne ten absurdný, určite sa pri jej čítaní bude zabávať. Ale myslím si, že títo ľudia ju už určite poznajú.

Anna, 62 r., dôchodkyňa:
Román všetkých románov je Angelika. Taký krásny príbeh o veľkej láske. Viete, na svete je veľa zla a je dobré, keď človek spozná aj nejaké pozitívne príbehy. Aj keď to Angelika mala v živote veľmi ťažké. Ale svojou láskou dokázala prekonať všetky prekážky. Teraz už čítam menej, ako v mladosti. Teraz si kupujem časopisy pre ženy. Ale k mojej markíze anjelov sa ešte určite vrátim.

Radko, 36 r., nezamestnaný:
Ja už nemám čas čítať. Ja si pamätám len na rozprávky. Asi je to škoda, ale som lenivý. Ani som si neuvedomil, že je marec, mesiac kníhy. Tak skúsím niečo v mojej knižnici oprášiť.

KRÍŽOVKA

George Sandová, 1804 - 1876, francúzska spisovateľka, členka feministického hnutia vo Francúzsku, povedala na adresu mužov: „Muži sú ješitní chválenkári. Chvália sa hlavne svojimi ľubostnými aférami. Nevernému mužovi sa najlepšie pomstíte (TAJNÍČKA).“

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
A																				
B																				
C																				
D																				
E																				
F																				
G																				
H																				
I																				
J																				
K																				

Vodorovne: **A:** hlas kvočky - zvyšky po stromoch - vysušaj - citoslovce bolesti - býv. označenie okresu Bratislava - jestvujete - citoslovce buchnutia. **B:** malomocenstvo - TRETIA ČASŤ TAJNÍČKY - presný zásah, slangovo. **C:** umenie, francúzsky - pôvodný názov Káhiry - od, lat. predložka - príbuzná - zápisník. **D:** boží po latinsky - kocúr po rusky - DRUHÁ ČASŤ TAJNÍČKY - ex, foneticky - ruská rieka. **E:** dravý vták - telocvičný postoj - kus hmoty - vie, básnický - oblok. **F:** lat. predložka „nový“ - obmotával - valuta - naplavenina - preš. **G:** lat. predložka v - pookresuj - aká, básnický - slušná - jeho. **H:** popravca - severania - ovocie po nemecky - značka mob. telefónov - dravý vták. **I:** vyvaľuj oči - lenže - PRVÁ ČASŤ TAJNÍČKY - bola prekvapená, expresívne - španielsky člen. **J:** patriaca mužovi - povraz - koniec modlitby - stiahnutí po česky. **K:** došil - meno speváčky Pugačevovej - neukladaj - to po rusky - pokročenie. **Zvisle:** **1:** bremeno - žiadnemu. **2:** dôveruj - ženské meno - mlč, expresívne. **3:** predložka optický, technicky - príslušníci koptskej náb. sekty - jestvuj. **4:** predložka - kamarát, študentsky - jestvoval. **5:** sodík, ch. značka - kujný nerast - autonómna oblasť, skratka - bývalá brazílska futbalová hviezda. **6:** bludné (kamene), geologicky - kosil. **7:** syn po nemecky - sardinka. **8:** vedľa po rusky - mena v Rumunsku - asociácia (nezávislých) autonómnych novinárov, skr. **9:** trepem, národnostne - spôsobí šok. **10:** anjeli, česky - kniha, anglicky. **11:** milá - zložil dolu. **12:** mláťte sa - značka pasty na zuby. **13:** predpona octanov, chemicky - nie po latinsky - kov. **14:** akty po nemecky - zálohovacie obchody. **15:** remeselník vyrábajúci súkno - astronomický, skr.. **16:** ŠPZ Trnavy - ako vyzerajúca - predložka - seabavedomo. **17:** címer - borovica - nálev. **18:** Vojsko domácky - trieda, slangovo - citoslovce zhrňania. **19:** objekt mimozemskej civilizácie - ŠTVRTÁ ČASŤ TAJNÍČKY - meno herca Romančika. **20:** portugalská kolónia v Číne - malý výluček z nosa. **Pomôcky:** ACETO, AKTE, BELO, ERATICKÉ, KOT, MAKAO, OBST, SOHN
Autor krížovky : Albín Medúz

RECEPTY OD STAREJ MACERI

RESTLI CETKY BORGÍ

My sme še ešči kedíškaj učili na prirodopise o človeku že: citujem nášeho pana profesora „Strava primátov je pestrá“. To je sveta pravda, ale cez postne šviatky, co prichádzali štyr-racec dní pred Veľku nocu, še jedli jedla bez mesa, jak rezanky, halušky, pirohy, takže vekšinu z muky a gruloch. Ja vam dneška ponukam recept mojej cetky s Korutanska, bo aj tam trimaju post a aj tam maju na to všelijake fajne recepty, napríklad Roestli, ale nebojce še, je to lem varený grulovník.

Co na to treba?

Grule, maslo, soľ, mleko a cibuľu

Jak še to robi?

Grule najsampervši uvarce v šupke, nehajce vychladnuc, žeby še dobre šupali a potom ich na tareľku postruhajce a posolce. Pripravce sebe liatinovu panvicu, (už mace odskušanu taku, co nelepi) a pomaly na nej rostapajce maslo, pokym nezačne kuščičko dymic. Do panvici dajce tote nastruhane grule a z paľcami potlačce, žeby vznikla placka. Na to poukladajce cenučke platky cibule, pokvapkajce s mľekom, zakryce s poradnu prikryvku a kedz začnu grule bublac ta scahnice ceplotu. V polovici pečena obracce a opečce placku aj z druhej strany, žeby hycila taku svetlohnedu farbu. Gurmani sebe možu potom ešči na verch postruhac dobry syr.

Ale žeby sme my, Spišáci nezostali v hambe davam do pľacu aj ja jedno postne jedlo a zaručujem vam, že je to najjednoduchši a najlacnejši recept na švece:

BANICKA CIBULEA

Kedz bulo treba v Huce navaric chlopom, co prišli z bane daco syte a lacne a hlavne z domacej špajze ta to bul furt napad za šicke drobne.

Co na to treba?

Cibuľu, šmalec, soľ a peper

Jak še to robi?

Do rostopeného šmaľcu dajce nakrajanu cibuľu, posolce a miešajce. Kedz začne chytac sklovitu farbu podlejce s vodu, opeprice a dunstujce, kym ne je cibuľa meka. Horuce podavajce, najlepši s fajnym domácim hlebom. Ostava vytrimag do Veľkej noci a poželac Vam k totym postnym jedlom dobry šmak a jedakom mesožravcom aj pevne nervy a silnu voľu.

-mib-

Aký si drahý, spišskonovoveský šport?

Spišská Nová Ves je bezpochyby športové mesto. Stačí sa len pozrieť, akú širokú paletu športov Spišiaci môžu navštevovať. Na najvyššej, extraligovej úrovni, je v meste na Hornáde až päť družstiev (ženský a mužský basket, ženský volejbal, hokejistiky a kolkári). Takýmto počtom sa nemôže popýšiť ani oveľa bohatší Poprad, či porovnateľne veľký Liptovský Mikuláš.

Trojpilierový systém zatiaľ úspešne funguje

Každá „srandá“ ale niečo stojí, a tak sme sa pozreli na financovanie spišskonovoveského športu. To funguje na troch pilieroch. Prvým sú priame dotácie mesta do Rady športových klubov (RŠK), ktorá v súčasnosti združuje 33 rozmanitých klubov. Cez tie „mamutie“ a dlhodobu na Spiši stabilizované až po tie „trpasličie“, aspoň čo sa dotácii týka. Na rok 2013 prikleplo a rozdelilo mesto týmto subjektom so štatútom „právnická osoba“ 180 000 €. Druhou opornou nohou je firma STEZ. Je to príspevková organizácia mesta, ktorá zväčša z finančných prostriedkov mesta prevádzkuje všetky športoviská, na ktorých sa športy v metropole Spiša robia. V laickej reči to znamená, že mesto „zacvaká“ z vlastných zdrojov (teda aj z vreciek daňových poplatníkov) celú réžiu (náklady na energie, vykurovanie, kosenie atď...). V minulom roku to bola celkom

zaujímavá suma 1 000 000 €. A tretím oporným bodom sú firmy s priamou účasťou mesta, ktoré do klubov prispievajú čiastkou, ktorú sa nám zistiť nepodarilo. „Spišská Nová Ves je ukážkou toho ako by sa to malo v športe na Slovensku robiť“, začal debatu o financovaní človek, ktorý v tomto roku postavil na nohy ženský basketbal na Spiši, generálny manažér ŠKBD Rücon SNV, Róbert Šimkulák. „Prešiel som dosť slovenských miest, ale systém, ktorý je tu na Spiši, skutočne funguje. Spolupráca s mestom je naozaj príkladná, my sa sťažovať nemôžeme. Do záklusis ostatných klubov nevidím a necítim sa kompetentný k tomuto vyjadrovať“, skonštatoval človek, ktorý nie je zaťažený zložitými „regionálnymi“ vzťahmi. Podobný názor má i predseda VV BK 04 AC LB SNV Rastislav Javorský, ktorý pri kreovaní Rady športových klubov pred cca 8 rokmi bol. „Vtedajšia myšlienka bola asi taká, že do RŠK ne-

budú tiecť peniaze len cez mesto a mestské podniky ako je tomu dnes. Chceli sme do toho zapojiť aj veľké firmy pôsobiace na území Sp. Novej Vsi, ktoré „využívajú“ miestnu komunitu. Chceli sme, aby sa to Spišiakom vracalo skrz kultúru a šport. To sa bohužiaľ ne- deje a to je to, čo ma na dobre vymyslenom systéme mrzí. Základná myšlienka chválabohu ostala a je v poriadku, problém je v tom, že hoci nastal nárast objemu peňazí, ktoré sa prerozdeľujú, malé športy dostávajú stále tú istú čiastku ako predtým a naopak „veľké“ kluby sa majú lepšie. Za basketbalový klub môžem povedať, že práve tieto peniaze nám pomáhajú v tomto regióne prežiť a vďaka podpore mesta je dnes basketbal najnavštevovanejším športom. Avšak veľká vďaka patri aj sponzorom z nášho mesta, bez nich by sme to neutiahli.“

Problémom sú „malé športy“ a dodržiavanie nastavených kritérií

Samozrejme, všetko za má aj svoje proti. Oslovili sme i „malé“ kluby, avšak ich predstavitelia príliš ochotní rozprávať na mikrofón neboli. No našli sa aj takí, ktorí sa k financovaniu vyjadrili. „Myslím si, že prerozdeľovanie peňazí v Spišskej Novej Vsi je veľmi tendenčné a protekcionárske. Neriešia sa objektívne potreby všetkých klubov, ktoré robia mestu dobré meno“, roz- hovoril sa šéf OZ Iglow - Karate klub SNV Jaroslav Javorský. „Je smiešne až zahanbujúce, že „malé“ kluby dostanú na ročnú činnosť 200 €. Náš klub stojí jeden výjazd trebárs do Komárna, kde sme boli nedávno so šiestimi deťmi 250 € a to nehovorím o zahraničných tripoch. A to máme vo svojom strede medailistov z majstrovstiev Slovenska, vychovali sme tu vicemajstra sveta, či majstra Európy. Musíme to potom nahrádzať zo svojich zdrojov, pomáha nám Embraco, či iné firmy. Za ich podporu som vďaka

ný a im ďakujeme za to, že žijeme. Nestážujem si, konštatujem a myslím si, že takto by podpora mesta vyzerat nemala.“ Ďalšou otázkou je dokedy to mesto vydrží. Financovať 33 klubov je poriadne sústo a priznáva to aj riaditeľ STEZ-u Ján Magdoško. „Myslím si, že v Sp. Novej Vsi je taká široká podpora športu, že niekedy je to asi aj na škodu.“ Šéfovi STEZ - u dáva za pravdu i ďalší predstaviteľ „malého“ športu, ktorý si však želal ostať, zo strachu pred tým, aby neprišiel jeho klub i o tú malú čiastku, ktorú dostáva, v anonymite. „Myslím si, že problémom nie je len počet klubov, ale i systém rozdeľovania. Pozrite sa, kto tohto roku dostal najviac. Hokej, futbal, basketbal. Beriem, sú to najrozšírenejšie slovenské športy, ale sú v Spišskej aj najúspešnejšie? Na hokej chodí v priemere 400 ľudí, na futbal príde stovka. Vychovali za posledných x-rokov nejaké veľké množstvo medailistov, reprezentantov? Pokiaľ viem, nie. Naproti tomu, tu napríklad plavci, karatisti, hokejistiky, cyklisti, atlétci či tenisti chrlia repre-

zentantov, nosia medaily, robia slovenské rekordy, no hlavne **REPREZENTUJÚ MESTO**. A ich podpora je častokrát desať a viacnásobne menšia. A aký prece- dens urobilo mesto s futbalom...“ Pre neznalých pripomenieme, že FK SNV, ktorý dostal na rok 2013 podporu z RŠK 35 000 € a STEZ stál futbalový štadión v minulom roku 111 630 €, ohlásil tesne pred začiatkom jarnej časti problémy s A-tímom. Po dohode na radnici to mesto vyriešilo špeciálnym bonusom na jarnú časť. „Navrhujem, aby sme sa všetky malé športy, ktoré sme dostali dotáciu pod 1000 € (je ich 21, pozn. red.) postavili pred radnicu a žiadali magistrát o navýšenie, lebo nám hrozí zánik. Bol by som zvedavý, ako by radní postupovali. My musíme každé euro trikrát otočiť, bez podpory rodičov, či sponzorov, by sme dávno zanikli. Zamyslime sa nad tým, či podpora mesta pre „vybrané“ kluby nie je až príliš štedrá. Nezaujíma ani hokejistom, ani futbalistom, vážim si každého, kto šport robí a viem, aké ťažké je ho robiť v týchto časoch, no hnevám, ak sa pravidlá, akokoľvek nastavené, porušujú“, rozhorčene dodal zástupca jedného nemenovaného športového klubu. **-liv-**

Predstavujeme „malé športy“ - Šach

Kráľovská hra pevne drží svoje žezlo aj na Spiši

Prvá šachová partia, v ktorej už po stáročia stoja proti sebe biele a čierne figúrky sa odohrala niekedy okolo roku 500 v severnej Indii. Šach (z perzštiny šáh – kráľ) je dodnes považovaný za kráľovskú hru, ktorá v sebe snúbi prvky umenia, vedy a športu. Cieľom hry je zasadiť súperovmu kráľovi K.O. (mat). A za šachovnicami úspešne pôsobia aj Spišskonovovešťania.

História šachu na Spiši sa spája aj s veľmajstrom

Šach v našom meste zapustil pevné korene v roku 1982. Pod krídlami slávnej BMZ začali nadšenci okolo Milana Polovku poľahovať čierno – bielymi figúrkami a nadšenie im vydržalo až dodnes. „Šach je nádherná hra, ktorá v sebe spája intelekt, výdrž a schopnosť dlhodobej koncentrácie“, začal debatu o šachu na Spiši dlhoročný člen a úspešný hráč Mestského šachového klubu

bu Rudolf Zrost. „Je pravdou, že šachový klub vznikol pri BMZ – tke v osemdesiatom druhom, no Spišiaci sa šachom preslávili už dávno predtým. Len málokto vie, že naše mesto vychovalo i veľmajstra v tejto úžasnej hre. Je ním spišskonovoveský rodák Maximilián Ujtelky, dlhoročný československý reprezentant, účastník štyroch šachových olympiád, bronzový majster Európy. Jeho úspechy sú obdivuhodné a v dnešnej dobe sa zdajú, pre nás

jeho nasledovníkov, neprekona- telné“, skonštatoval Zrost. **Súčasnosť až taká slávna nie je, šach však napreduje** „V roku 2000 sme založili Mest- ský šachový klub a pod jeho hlavičkou fungujeme dodnes. Predsedom klubu je stále Milan Polovka, bez ktorého by šach na Spiši už dávno dostal mat. Fungujeme čisto na amatérskej báze z vlastných príspevkov, niečo nám dáva mesto a niečo získava- me z 2% daní, ktoré nám darujú

naši priaznivci. A ako sa nám darí? Momentálne hráme tre- tiu ligu, ale pre Spišiakov mám dobrú správu. V tejto sezóne sme postúpili a už o rok budeme ťahať figúrky po druholigových šachovnicach. Je veľkou škodou, že dobrí šachisti, naši odchovanci sa „rozliezli“ po celej republike. Extraligu a prvú ligu hrajú Marek Tauber či Oto Pejko. S nimi by sme určite poškulovali po vyšších ambíciách. Hrávane v priesto- roch Futbalového klubu, v jeho administratívnej budove“, opísal súčasný chod klubu Zrost. **Mládež sa príliš do šachu nehrnie, konkurencia je veľká** Šachisti Sp. Novej Vsi nezabú-

dajú ani na mládež a svojimi aktivitami sa snažia odlákať deti od internetovej rutiny. „Je to tak. Spolu so spoluhráčmi vedíme po základných školách šachové krúžky, no dostať mladých k šachovnici je poriadna drina. V konkurencii internetu, či iných športov to máme ťažké, ale aj v dnešných časoch rastú v našich školách šikovní šachisti. Šachu sa

však treba venovať, študovať ho, trénovať a zdá sa mi, že pre dneš- né deti je to „neatraktívne“. Oni chcú všetko teraz a hneď a to veru v šachu nefunguje. Napriek tomu veľmi radi spoznáme nových zá- ujemcov o túto hru v priestoroch nášho klubu. Určite sú vítaní“, ukončil rozpravu o kráľovskej hre, ktorá úspešne žije aj v našom meste Rudolf Zrost. **-ob-**

Chystáte sa stavať rodinný dom alebo garáž a najviac sa tešíte na vybavovanie stavebného povolenia?

AK ÁNO, UŽITE SI TO

Ak nie, využite naše dlhoročné skúsenosti, prax a kontakty.

Radi Vám pomôžeme.

Ing. Peter VYPARINA

tel.: 0908 170 824

e-mail: vyparina.peter@gmail.com

TRADÍCIA * PROFESIONALITA * SPOKOJNOSŤ

REALITNÁ KANCELÁRIA

JUDr. Ingrid Cirbusová, Ing. Štefan Cirbus

Zimná 51

052 01 Spišská Nová Ves

Kontakt: 0907 117 654, 0944 135 737

0902 123 246, 0907 977 371

e-mail: inga524@gmail.com, stsubric@gmail.com

internet: www.realityrfs.sk

- najširší sortiment služieb, súvisiacich s realitnou činnosťou + právny a obslužný servis, súvisiaci s majetkoprávnym vysporiadaním nehnuteľností
- najvyššia profesionalita a odbornosť pri ich poskytovaní
- bezkonkurenčné ceny za služby
- ručenie za bezpečnosť pri investovaní Vašich financií do nehnuteľností, vybavenie úverov
- poradenstvo v oblasti realít

V rámci udeľovania cien športovcov roka 2012 sa v redute v Spišskej Novej Vsi okrem hlavných kategórií odovzdávala aj špeciálna odmena za športovú osobnosť okresov Spišská Nová Ves, Levoča a Gelnica. Túto cenu si zobral pod patronát olympijský výbor resp. jeho miestna organizácia pod vedením p. Mjartana. Jej laureátom sa stal dlhoročný športovec, karatista telom i dušou, momentálne úspešný funkcionár a vedúci OZ Iglow – Karate klub Spišská Nová Ves – PaedDr. Jaroslav Javorský.

Prečo si myslíte, že si toto vážene ohodnotenie našlo práve vás?

No to sa musíte opýtať tých, ktorí mi to udelili. Ale asi to bolo za moju celoživotnú prácu v oblasti karate. Venujem sa mu už tridsať tri rokov, posledných desať rokov som členom výkonného výboru slovenského zväzu karate a minulý rok som pôsobil ako šéftrener slovenskej reprezentácie karatistov. Tomuto športu dávam zo seba všetko a ak človek niečo robí na 100%, ľudia to vycítia a potom príde i takéto ocenenie, ktoré určite poteší, povzbudí, ale i zaväzuje.

Prečo práve karate?

S karate som začal v roku 1980 pod vedením pána Kseňaka a neskôr pána Tomaščika v bývalom pionierskom dome, kde títo tréneri viedli krúžok karate. Mamka mi dala na výber, buď klavír, alebo karate, takže sa nečudujte, čo som si asi vybral... A zdá sa, že som urobil dobre. Som 15 - násobným majstrom SR, osemnásobným majstrom bývalého Československa a na ME v roku 1992 som skončil piaty. Navyše som diplomovaný tréner 1. triedy a na Slovensku som najmladším držiteľom majstrovského technického stupňa 6. dan.

Po skončení aktívnej činnosti ste sa vrhli na funkcionárčenie.

V roku 1993 som skončil svoju aktívnu pretekársku činnosť a začal sa venovať trénerstvu. Tu v Spišskej Novej Vsi sme si založili klub OZ Iglow – karate klub, kde trénujeme s mojimi kolegami p. Čechom, Košalom, Vysopalom a Rychtarčíkom a úspešne, hlavne detičky. Môžeme sa pochváliť každoročnými medailistami z Majstrovstiev Slovenska, reprezentantmi v rôznych vekových kategóriách. Nedávno sme sa vrátili z veľkej akcie z Poľska, kde sme v konkurencii 1300 detí doniesli domov na Spiš štyri medaily. Náš oddiel

Z bratov Javorských „vyrástli“ poprední funkcionári. Jaro šéfuje karatistom, Rast'o zasa basketbalistom.

„Karate nie je bitka, je to umenie,“ tvrdí 15 - násobný majster SR

vychoval i jeden z najväčších slovenských talentov, Andreja Harničára, ktorý získal tituly vicemajstra sveta, či titul majstra Európy. Okrem toho pôsobím i na funkcionárskom poli v rámci celého Slovenska.

Čo Vám karate v živote dalo a čo naopak vzalo?

Naučil som sa sebaovládaniu, ob-

rovskej sebadisciplíny a hlavne poznaniu, že v živote si všetko treba vybojovať. A čo mi vzalo? Snáď taký bezstarostný študentský život. Ten som popri tréningoch v Rapide Bratislava, ktorý bol v tom čase špičkovým československým tímom, jednoducho nestíhal a nemohol som si ho dovoliť. Ale neľutujem ani sekundu, určite je tých kladov oveľa viac.

Ste súčasťou funkcionárskej rodiny. Váš brat Rast'o je predsedom Výkonného výboru BK Spišská Nová Ves. Existuje medzi Vami komunikácia v tomto smere? Radíte si, pomáhate?

Určite sa spolu bavíme o športe ako takom, ale do „kapusty“ si nelezieme. Určite by som si od Rast'a vzal viac takej športovej i politickej diploma-

cie, ja som skôr taký človek, čo na srdci to ihneď na jazyku. A naopak, zo seba by som mu dal viac razancie, v akomkoľvek jednaní. Niekedy sa mi zdá, že mu „široké lakte“ chýbajú.

Vyrastali ste ako bratia na karate spolu?

Ale áno, Rast'o sa karate venoval asi do šestnástich, potom presedlal na kolektívne športy, hlavne basketbal. V detstve sme ako každé deti stvárali rôzne pestvá. Raz sme si pri jednej „bratskej výmene názorov“ uvedomili, že by sme si mohli vzájomne ublížiť a odvtedy vznikol prirodzený rešpekt jeden voči druhému. Ja som pri karate ostal, Rast'o bol zbehljší v intelektuálnejších sférach. Bolo a je to také vyvážené. Myslím si, že mamka na nás môže byť hrdá.

Vráťme sa späť do karatistického ringu. V spoločnosti stále prevláda názor, že karate je len bohapustá bitka. Ako sa na toto tvrdenie pozera 15 - násobný majster SR?

Karate je v prvom rade o maximálnej disciplíne a poriadku. Nik sa nestane dobrým karatistom za pol roka, je to drina, ktorá si vyžaduje tréning a úplne sústredenie. Karate je najprv o zvládnutí rôznych techník, kopov a až potom sa môže cvičenec postaviť zoči - voči súperovi. A nemyslite si, že potom to je o nejakej bitke. Ide o šport s pevne stanovenými pravidlami. Dnes sú v detských, žiackych a dorasteneckých kategóriách zakázané údery na hlavu, chrániče citlivých miest sú samozrejmosťou.

Nemohli sme nevyužiť ani náhodnú prítomnosť Jarovho brata Rast'a a položili sme mu presne takú istú otázku akú dostal Jaro Javorský.

Takže, čo podľa predsedu VV BK SNV jeho bratovi v tvrdom funkcionárskom svete chýba a naopak, v čom je skvelý?

„Jaro má víziu. Prináša do života okolo seba nové myšlienky, vie snívať. V tom je skutočne výnimočný a vďaka tomu dosiahol v živote tak veľa. No mohol ešte viac, keby bol väčší pedant a niektoré veci dotiahol do konca,“ ukončil debatu s výnimočným športovcom a funkcionárom jeho brat.

-ob-

